

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 183 (5335) среда Сентябрь 17 1947 он

ВКП(б)-ий Бурят-Монголой Обкомы, БМАССР-ий Верхөөл Сөвдэй ба ВКП(б)-ий Улаан-Уддын Герномой орган.

Сөн 20 мүнган

Парти ба правительство болбол арад зоно ажабайдалые найжруулхын түлөө эсэшэ суса шагуйгөөр оролдожо байхадаа, таряанай гээлтэ тэй тон шангаар тэмсэхые уряалдаг байна.

Нүхэр колхозник, нэгэшье колос бүгээ

Таряанай гээлтэ— гэмтэ хэрэг мүн

Бичура таряанай гээлтэй тэмсэж гээ гэж үшөө августын 24-дэ майай гэжэ бешэһэн байгаа. Тэндэ Логовскийн, Ирэвэй нэрэмжэтэ, «Красный партизан», «Безбожник», «Коминтерн» колхозуудай мүн муугаар хуряага, олон колхоз гэжэ байһан тухай шүүмжэлэгдэһэн юм.

Тэрэнхээ хойшо хорин хоног үнгэрөө. Бөмбө нима дутагданиуд мүнөө болтор шэ тэрэ аймгта дабтагдажа байһаар. Гэмтэй Логовскийн нэрэмжэтэ колхоз таряа хатаха, сомохо, сохиходоо ехэ гээлтэ гэжэ байһаар гэжэ манай селькор мэдээсэ Халалтын бүлгээр колхоз таряа гэжэ шажин оройдоо оролдоногүй. Мүн таряа мэдээшье тинимэл халанаар худалха абалд үзэгдэнэ. Энэ колхоздо хуряага ба сохилгын хойнохо хяналта гэжэ байдгүй. Тэрэнхээ эсэтэ түрүүшөр таряа худалха абалд гарадаг байгаа хаа, үшөө сохилон таряагаа шэгнэнгүйгөөр оруулалга болоо. Тинхэдэ тэрэ колхозий түрүүлэгшэ нүхэр Бутакоев ямаршье хэмжэ абалгүй аад, «үгдөө мүнөө энэ алдугаа залхаха» гэжэ аймгай организацшисын хойноо мэхэлжэ хууна. Партиан Бичурын айком ба аймгуйсайдком болбол нимэрхүү мэдүүлэгшэнье колхоз тухай түүнүзэгшээрхээ дуулажа хаяагаа амараад лэ, болото дээрэ таряанай гээлтэй тэмсэхэ абалдые эмхидхэнгүйгээ гэжэ болуулаха тухай хэһэн өдөр аян суглаануудые, колхозуудта эльгэһэн тухай түлээлэгшээрхөө тоолохо болоо хаа яһата олон байха юм. Тээ Бичура таряанай гээлтэ мүнөө болтор зоогсоодоггүй занда.

Хайран таряандаа хамаагүйгөөр халда байһан тухай баһа Баргажанай аймгай сугалга абтаха. Тэндэхэ Энгийнскай нэрэмжэтэ колхоз хуряалгы хожомтожон мүнөө таряанай түрэнгөөр абуул тухай өгтө ханалаа табиагүй. Колхозий түрүүлэгшэнье, парторганизые халдан таряа тушаажа абахагүйгөө байһаар, хуряалга дээршье харгалдаггүй байна. Нигэжэ эзэн бусаар гүрэн түрэн хэрэгтэ хандажа байхалы, таряанай гээлтэ ехэ, тушаалтын график талдажа байна. Бачаровай бригадын машинистууд Ламба Занев ба Ашша Урбасов гэшбэрдэн таряагаа түйбэжэ, хэжүүр халдажа, авадатна метр соо аязар 50—60 колос гэжэ гү, али гектар дээрэ аязар 3—4 центнер таряа гэжэ ябана. Энэ—хабар таряанай хирин таряан гэшэ. Нигэжэ гээлтэ хэжэ гэжэ Энэ орондойнай хоротой юм гэжэ колхознигууд хайса мэхэлжэ. Мүб гээлтэ, таряанай гээлтэ—гүрэнэй халанай занасые бага болгоно, колхозни тэй ажалта үдэртэ хубаагдаха таряа баг болгоно. Тинхэ дээр.нээ үнэн сэхэ колхознигууд олохой оролдожо ургуулан таряа нигэжэ гамнахагүй, үрхэ мунайлаха абалдаа ехээр дураа гутадаг, таряандэ ээмэтэй уладуудые шоо үздэгшэ зүбтэй.

Тээ таряанай гээлтэ гаргадаг хүнүүдэ гансахан лэ шоо үзөөд хязартажа болохогүй. Гүрэндо хоро хэжэ байгаа халд тэдэни хатуугаар хэбээхэ, хуулин харюусалгата дабдуулаха хүртэр хэжэ нүүдэе абаха хэрэгтэй Энэ жэлдэ өлбөг байн ургаса ургуулаади гээлтэ таряан гэжэ урхэ болоо хаа. Энэ оройнигоо эрилыте мартаһан, талха таряан гэшэ колхоз бүхэнэй, бүхыдөө манай оройной саашалаа хүжэжэ абалдаа хэжэ ехэ ул хатай байһынь мартаһан хэрэг болохо байна.

Партиан организацшиснууд, мүн тус тус тал коммунистууд болбол хуряалгы хурданаар абуулхын түлөө, гүрэндо таряа тушаалгы болзорһоон үрхэ дүүргэхин түлөө тэмсэхэ эмхидхэ ба толгойла байхалда, таряагаа шаналтайгаар, дэгшэе колхозий гээлтэгүйгөөр хуряаха абалдые тулалха еһотой. Тодорхойлоор хэлбэл, бидэнэр хуряалга дээрэ ялжа байһан колхознигуудай дунда политическэ хүдэмэриэе шангалхаха, хуряалгын хойнохоо яарни нягта хяналта хэжэ еһотойдэй. Нүхэр колхозник, нэгэшье колос бүгээ гэжэ хануулажа байха гэшэ агитатор бүхэнэй ариуун уялта болоно. Нэгэшье оройно гээлтэгүйгөөр ургасала хуряага абаха гэшэ гүрэн түрэн шухала хэрэг болоно гэжэ жирын колхознигоо өхилдэжэ комбайнер хүртэрөө, хүтэлбарилгашэ хүртэрөө мэдэһэн ба тэрэ эрилыте хэлбэрлэгшэгүйгөөр болдуулжа байха зэргэтэй.

Бодото дээрэ юу хэжэ хэрэгтэйб гэжэ, халта, лобогривка, комбайн бүхэндэ зерпультитель хэжэ, халанайнтааа нүүдээр эрхэжэ тармаха, гансахан лэ бүтөн амбарта мэхэжэ соо таряагаа хэжэ зөөхэ хэрэгтэй. Энэһэнэ гална тоо бүридхэлтэе тон нягта нарнаар хүтэлжэ хэрэгтэй. Энэ бүхэ ажал хадаа колхозий правленин саг үргэлжин хяналта доро хөгдөхэ, хуряагданах үзасток бүхэн бригадираар, түрүүлэгшээр тушаан абаха еһотой.

Комсомольско ба пионерскэ организацшиснууд өөһэдэнигөө постнуудые байгуулжа, колос суглуулжа байгаа, таряанай гээлтэй тэмсэхэ хэрэгтэ туһалжа шадаха байна.

Мүнөө бидэнэр бултадаа, үбгэн залуугүй, таряанай гээлтэй тэмсэхэ ябадалда дабаадаасаха еһотойдэй.

Бидэнэй аозунг: Нэгэшье колос орхидогуй!

1947 оной август нарада ажайлэдбэрин талаар түсэ дүүргэлтэ тухай СССР-эй Госпланай БМАССР-тэхи түлөөлэгшын МЭДЭЭСЭЛ

1947 оной август нарада республикын бүхэ ажайлэдбэри болбол валова продукция гаргалгын түсэбэе 1926—27 онуудай хүдэлгэхэгүй сэнгээр 127,4 процент дүүргэһэн ба үнгэрэһэн 1947 оной 8 нарын түсэбэе 106,2 процент дүүргэбэ.

1947 оной 8 нарын турша соо валова продукция гаргалга 1946 оной тэрэ үетэй жэшэбэл 118,8 процент болоно.

1947 оной август нарада валова продукция гаргалгы 1946 оной август нарада тэй жэшэбэл 54,1 процентээр дээшүүдэглэһэн байна.

1. Союзна республиканскэ мэдэлэй предприятынууд Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Бурмонголес' трест, 'Механический завод', etc.

2. Эхөөрхөөлэй ажайлэдбэрин Министертөө Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Усть-Бихтин тээрмэ', 'Усть-Баргажанай комбинат', etc.

3. Хорин тээрмэ 170,0 100,0
4. Ульонскэ тээрмэ 20,0 —
5. Желтурынска тээрмэ 82,9 —

6. Хорин тээрмэ 170,0 100,0
7. Ульонскэ тээрмэ 20,0 —
8. Желтурынска тээрмэ 82,9 —

9. Усть-Бихтин тээрмэ 111,6 100,0
10. Усть-Баргажанай комбинат 34,5 200,0
11. Райншекомбинатууд 40,0 96,3

12. Гурэнэй пивын завод 47,5 60,8
13. Ажайлэдбэрин барлагын материалнуудай Управлени Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Дээжэ-Березовкын хирписын завод', 'Шулуутайн известкова завод', etc.

14. Дээжэ-Березовкын хирписын завод 93,5 150,9
15. Шулуутайн известкова завод 83,9 190,0

16. Заиграйн известкова завод 300,0 128,6
17. Пютагай түлшын ажайлэдбэрин Управлени Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Шулуу нүүрэнэй шахта', 'Модоболдхөлэй Трест', etc.

18. Шулуу нүүрэнэй шахта 62,5 125,0
19. Модоболдхөлэй Трест 19,6 25,6

20. Кооперативна ажайлэдбэри Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Промкооперацин Управлени', 'Шулуутайн известкова завод', etc.

21. Промкооперацин Управлени 92,4 98,7
22. Многопромокоз 92,7 100,1

23. Лесхимсовоз 91,5 92,5
24. Инвалидуудай коопераци 72,7 75,4

25. Министертөөнуудэй бусал предприятынууд Тэрэ тоодо:

Table with 2 columns: Name of enterprise, 1947 (1-8 months), 1946 (1-8 months). Includes entries like 'Городской электростанци', 'Гүрэнэй типограф', etc.

26. Городской электростанци 135,9 119,1
27. Гүрэнэй типограф 110,6 123,8

28. Модоболдхөлэй завод 137,1 200,0
29. Шиноремонтно завод 26,1 40,0

Сентябрь 16 Таряа хуралга ба тушаалгын ДНЕВНИ!

Мүнөөдөр манай газетын хуулаһан 1-ре республикын колхозуудаар гүрэн таряа тушаалгын абаса тухай мэдэсэ лилодобто. Тэрэн дээр.нээ харахэ энэһэнэ урда тээ ехээр гээлтэ абай БАРГАЖАНАЙ, ЗАНАМЕНАЙ аймагууд табан хоног соо нилээгүй ургалта үгэл байна. Тэрэнхээ ИСОЛГЫН, ЗЭДЫН магууд яһала ургашаа даһаа. Энэ харуулаһа гэжээ, аймагуудтай партиан, советскэ организуудай гүрэнэ таряа тушаалгын абасые эмхитэйгээр толгой хүтэлбэрилжэ, ургаса хуряалга аз колхозно нийтын үйлдэбэрин ба политическэ дэбэлтэе зүбөөр хэрэглэжэ шаһыне гэрилжэ.

Гол түлбэ таряаналтай МУХАРЦ БЭРЭИ, ЕИЧУГЫН аймагууд таряа шааха графика ХАНГАЛТАГУЙГЭ ДУУРГЭЖЭ, гээглээ үшөө УСАДХААД байна. Тэрэнхээ нүүлэй үдэрнүүд ТАРБАГАТАЙН аймаг таряа тушаалгын абасые ХУЛАДХАНАЙ байха юм. аймагуудай партиан-советскэ организууд хүтэлбэрилжэ болбол автотранспортуугаар худалбарилгын дээршэ гүрэн таряа тушаалгы хангалтагүйгөөр абуунаби гшэн шалгаан баримд бай Тээ, тээ аймагуудта автотранспортуугаар худалбарилгын байхалы, тэрэн дэ хэн гэмтэй гэшэб? Имангал тэрэн хангаар хүдэлмэрилжэ шадахагүй б хангай аймаг организацшиснууд эмхитэй шэ аал.

Таряа шэрлэгдэ автотранспортые рэгхэлхээ гална, колхозуудай МОУНААЕ ОЛООР ЭЛСҮҮЛХЭ гэшэ тон хала. Гэбшье, таряа шэрлэгдэ дээрэ колхозуудай мори угаа хүсэ хэрэглэгдэ гүй.

ХЭЖЭНГЫН, ЯРУУНЫН, СРИБИ НАЛЬСНА аймагууд таряа тушаалгын мүнөө хүртэрэ гээлтэ, хамгай хон шэрлэгдээр. ПРИБАЙНАЛЬСНА аймаг таряа тушаалгын абасые үдэр эрхэ хүтэлдхана байха юм. Тинхээ тус маг республика дотоо таряа тушаалгын хуурида яһан аял, хэрэгтэ 12-дохи хуурида оршоо. Энэ аймаг партиан организацшиснууд таряа тушаалгын абасые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ, энэ гшэнэй удахманартай хэрэг ОНОЛ НАГАГАЙГААР халхаха абаса үргэлжлүүлээр байна. Хэжэнгын, Ярууны, Прибайнальска аймагуудай хүтэлбэрилжэ худалбарилгашэ таряа тушаалгы шангалхаха тухай халан угаа хүснээ үгэлхэнье һаа, тэрэнэ туханда хүргэнгүй.

Гүрэнэ таряа тушаалгын эхилхэ хойшо СЭЛЭНГЫН, ТҮНХЭНЭЙ аймаг бүүс хүдэлмэрэе түсэбэй өһөөр абуул графика амжалтатайгаар дүүргэжэ бай. Республикын аймагууд дэ түрүүлүүлэгэр нэгэшье абаха еһотой.

В Ц С П С Т Э

Интеллигентин дунда нүүлээр ба хү үжүүлгын хүдэлмэриэе шангалхаха тухай ВЦСПС-эй президиум интеллигентин дунда нүүлээр ба политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриэе шангалхаха тухай тогтоол гаргаба.

ВЦСПС-эй президиум советскэ түхүүдэри хуралдаан манай партиан гайхамшаг үүргэтэй байһынь дэглэд, научна эмхи зургаануудай институтуудай, нистигуудай, хуулинуудай хүтэлбэрилжэ халхаха абаса хэжэ халхуулые профсоюзны организацшиснуудта хурахаха. Профсоюзны централиа, областной, фабрично-завской ба нотагуудай комитетууд интеллигентэй зориулал лекцинууд ба элхүүдэе политическэ теманигээр саг гэжэ үнгэрэгээ байха еһотой.

Научна ба зоологой хүдэлмэригшэ олонхынь хургаһанаар хабаадуу марксист-ленински учирсигтүү филиалуудай ажал-абуулгы хайжару хье дээр хүрүүлгүнүудай ба наука эмхи-зургаануудай хүдэлмэригшэ институтуудай, эхн ба дунда хургална хүдэлмэригшэ профсоюзны шинүүта даалгала. Марксист-ленински университетуудай филиалууд хурхууд болоо научна хүдэлмэригшэ ажал зориулал нэгэшье мэлкэ-санатай ажал профсоюзнуудай централиа, лекцинуудта хайшаан хурахагдаба.

Городской интеллигентин зориулал хүтэлмэри ордонуудта клубуудта олонскэ наука, талхаан он хуулинууд халтанууд тухай лекцинуудай лекци хэрэгтэ; байна.

Танкистнуудай үдэр Москвада

Сентябрийн 13-да Улаан Арминь центральна гээлтэ тое байханаар шэмжэдэһэн байба. Партиан, нийтин организацшиснуудтай ба сэрэгтэй частинуудтай хамта бүгдэ арнай байнээр—танкистнуудан үдэр зориулагдажа хэжэһэн ажалалгай депутатуудай Московско Сөвдэй байрай заседания Эсээ ороноо хамгаалгын агуу хэ далай ветеранууд: Советскэ Арминь генералууд ба офицернууд Советскэ Сөвдэй Геройнууд Москва шадар болон, Курск сахар дээр. Сталинград, Ленинград шадар болон идэлдэ үндэр байлдаануудта дабаадаһад, Восточна фронтта ба советскэ сэрэгтүүдэй ажалтаар шэмжэдэһэн алдарт дон танкова маршнуудта дабаадаһад сугараба.

Ажалалгай дунда — Социалистическэ Ажал Геройнууд Сталинскэ ажануудай үдэрүуд ба танкочетникын ажайлэдбэрин эмхи конструкторууд, инженернууд ба худалбарилга, столыны предпрятнивуудай стажануудууд. Нүхэр Сталинскэ ажаларине дүүргэжэ, тэдэнэр дайнай халхуудта Советскэ армиэе түрүү зэргын ажалалга ба самолхон оюунуудуудар дутагдгүйгөөр хангажа байһан юм. Тэдэ танкочетник ба самолхон оюунуудууд шаарайнга талаар дайснай техникжэ орлоо үчүү байгаа.

Баярай заседания ВКП(б)-ий МГК-ий секретарь нүхэр Н. А. Парфенов байба. Президиум й столы саада тэрэ—эвнанин Маршал К. А. Вершинин, арминь генерал Н. Д. Яковлев, арминь генерал Г. С. Заваров, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник М. Ш. Соломатин, генерал-полковник Н. В. Шкин. ВКП(б)-ий МГК-ий секретариууд нүхэр Н. П. 4

рбийн, Н. Н. Данилов, ВКП(б)-ий МГК-ий секретарь В. И. Червоусов, транспортна машинотүлэгшын министр В. А. Малышев, ВЛКСМ-ий МК ба МГК-ий секретарь Н. И. Красавченко, Советскэ Сөвдэй Геройнууд, Социалистическэ Ажал Геройнууд, танкочетникын ажайлэдбэрин конструкторууд, солдот хуули.

Норкөө алга талтан доро хүндэтэ президиумжэ ВКП(б)-ий политбюро нүхэр Н. В. Сталин, түрүүшэй нунгагдаба. Танкистнуудан үдэр тухай эмхидхэлые танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник нүхэр Н. И. Ширков хэлэ. Элихэдэй һүүдэ танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник нүхэр Бирюков советскэ Энэ оройной, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэ нүүдэй нэрэ хүндэ, герой-танкистнууд ба танкочетниктэй нэрэ хүндэ, советскэ арайды агүүхэ вождэ нүхэр Н. В. Сталинэй нэрэ хүндэ зориулан амарлалта союхоно.

Театрта байшан бултадаа нэгэн доро үлөрһанаа боджо Агуу хэжэ вождэ ба полководц нүхэр Сталиннэ хүндэни үнэн улаан замлашагүй, нэрмэе оваци хэжэ.

Ажалалгай депутатуудай Московскэ Сөвдэй, ВКП(б)-ий Московскэ городскэ комитетэй болон столыны ажалалгай нэр хэ ВКП(б)-ий МГК-ий секретарь нүхэр Н. П. Фиринин баяр хүргэбэ. Столыны комсомолууд ба залуучуудай нэр хэ ВЛКСМ-ий МК ба МГК-ий секретарь нүхэр Н. П. Красавченко сугарагшадта баяр хүргэбэ. Баярай заседания хабаагшад нүхэр Н. В. Сталинга баяр хүргэлые ехэ үсгэртэйгээр абаба. Сугалаай нүүдэр ехэ комперт болон байба.

СССР-эй Госпланай БМАССР-тэхи түлөөлэгшэ.

Румынтай, Болгаритай, Венгритэй ба Финляндитай баталһан эб найрамдалай договорнууд хүсэндэвэ оробо

Сентябрийн 15-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводо Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов болбол Румынтай, Болгаритай, Венгритэй ба Финляндитай баталһан 36 найрамдалай Договорнуудай британскэ ратификацшисноо грамотануудые Великобритания ба Хойто Ирландини Нэгэдмэл Королевствын Хэрэгүүдэ Заг Сургуул Найдлагата г.н Ф. К. Робертсоо болон Румынтай, Болгаритай болон Венгритэй баталһан 36 найрамдалай Договорнуудай американскэ ратификацшисноо грамотануудые Америкын Холбоото Штатуудай Элчин Сайн г.н У. Б. Смитгээ тушаан абаһан байна.

Тинхэ зуура В. М. Молотов болбол Румынтай, Болгаритай, Венгритэй ба Финляндитай баталһан 36 найрамдалай Договорнуудай советскэ ратификацшисноо грамотануудые г.н Ф. К. Робертсоо харуулаһан ба Румынтай, Болгаритай ба Венгритэй баталһан 36 найрамдалай Договорнуудай советскэ ратификацшисноо грамотануудые г.н У. Б. Смитгэ харуулаһан байха юм. Дурсагдаһан 36 найрамдалай Договорнуудай уславнуудай өһөөр дээр хэлэгдэ

һэн ратификацшисноо грамотанууд хадаа СССР-эй Правительстводо халгалхын тулада тушаагдаһан байгаа. Румынтай баталһан 36 найрамдалай Договорой 40-дэхэ статьятай, Болгаритай баталһан 36 найрамдалай Договорой 38-дахэ статьятай, Венгритэй баталһан 36 найрамдалай Договорой 42-дохэ статьятай болон Финляндитай баталһан 36 найрамдалай Договорой 36-дахэ статьятай зохилуулан, энэ договорнууд 1947 оной сентябрийн 15-наа эхилжэ хүсэндэвэ оробо гэшэ.

Дээрэ дурсагдаһан ратификацшисноо грамотануудые СССР-эй Правительстводо халгалхын тулада тушаажа үгэхэ дээр байлсагшадые нэрлэбэл: Советскэ Сөвдэй зүгһөө Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлошго Я. А. Малик, СССР-эй МНД-эй харюусалгата сотрудинууд В. С. Герашенко, А. А. Лавринцев, Ф. Ф. Молоков, мүн тэрэнхээ генерал-лейтенант Н. В. Славян болон нэгдэхэ рангын капитан Н. П. Египко, Нэгэдмэл Королевствын зүгһөө Далай-сэрэгтэй атташе капитан Д. Хял, Сэрэгтэй атташе генерал майор Р. Халтон, Агаарай сэрэгтэй атташе Коммодор С. Б. Уйнкот болон бусад; Америкын Холбоото Штатуудай зүгһөө посольствын советник г.н Э. Дорброу, Сэрэгтэй атташе генерал-майор Р. Ч. Мейсон, Далайн сэрэгтэй атташе контр-адмирал Д. Ч. Стивенс ба бусад.

Сентябрийн 15-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводо Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов болбол 1947 оной февралын 10-да Паризда гарнуудаа табижа баталһан 36 найрамдалай Договорнуудай румынска, болгарска, венгерскэ, финляндиска ратификацшисноо грамотануудые Румыннэй элчин сайн г.н П. Поран, Болгариннэй элчин сайн г.н Н. Николов, Венгриннэй элчин сайн г.н Д. Секфью болон Финляндиннэй элчин сайн г.н К. Сундстрем гэгшэдэ тушаан абаһан байна.

36 Найрамдалай Договорнуудай уславнуудай өһөөр, дурсагдаһан грамотанууд СССР-эй Правительстводо хадагалгахын тулада тушаагдаба.

Социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэе шалганабди

НЭГЭШЬЕ КОЛОС ПОЛИ ДЭЭРЭ ҮЛӨӨХЭГҮЙ

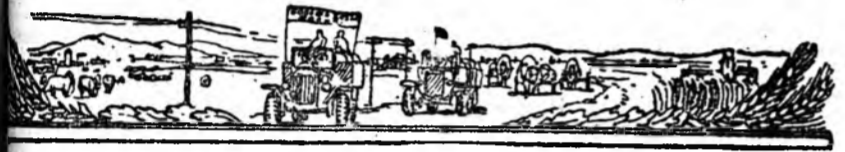
Хуряахалаа хэн гээлтэ хэнэб, тэрэ хадаа Эхэ оронойнгоо үмэнэ гэмтэ ябадал хэнэ гээшэ.

ХҮНДЭЛЭЛЭН ДОСКА

ТАРЯА ТУШААЛГЫН ТҮСЭБЬЕ БОЛЗОРHOHЬ УРИД ДҮҮРГЭХЭН НИМЭ КОЛХОЗУУД ВПК(б)-тэй АЙКОМУУД БА АЙМГҮИСЭДНОМУУДАЙ ЗУУГШАЛГААР ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДОСНАДА ЭШЭГДЭБЭ:

- 19. Түнхэнэй аймагт «Улаан Төгрөг» колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр ОШОРОВ, партийна организациинь секретарь нүхэр АНЗАНОВ) — гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ сүм хүүргэ.
20. БМАССР-эй Верхне-Совейскэй нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр АБУШЕЕВ, партийна организациинь секретарь нүхэр БОЛДОНОВ) — таряа тусаалгаар гүрэнгэйгөө бүрэмбүн тоосолон байа.
21. Кагановичин нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр БАЙБОРОДИН, партийна организациинь секретарь нүхэр СОРОКОМОВ) — гүр-эндэ таряа тусааха түсэбтэ сүм хүүргэ.
22. Сэлэнгын аймагт Загастайн сомоной Волошиловой нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр ДАНЗАНОВ, партийна организациинь секретарь нүхэр БАЛЧИНОВ) — таряа тусаалгаар гүрэнгэйгөө бүрэмбүн тоосолон байа.
23. Увсэр-Зөөхэй сомоной Кагановичин нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр ШАГЖИЕВ, партийна организациинь секретарь нүхэр ЦЫГЕНДОЖИЕВ) — гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ сүм хүүргэ.
24. Баргажанай аймагт Сувинска селсоветтэй Сталинэй нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүшэ Г. Н. КОЖЕВНИК, партийна организациинь секретарь Н. И. КОЖЕВНИК) — таряа тусаалгаар гүрэнгэйгөө бүрэмбүн тоосолон байа.
25. Закамнай аймагт «Улаан Олон» колхоз (правленинь түрүүшэ нүхэр БУДАЕВ, партийна организациинь секретарь нүхэр БУДАЕВ) — таряа тусааха жэлэйгөө түсэбтэ 105 процент хүүргэ.

Хуряахэбэрэй аймагт колхознигууд, колхозниданууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалал мэрэгжэлтэдэй УЯЛГА

Аймагт колхозууд ба совхозо парти, правительствын үзүүлэн айхаб-тууламжын аша гүрөө биднэр өнө жэлэй хабарай тарилгын түсэбтэ сүм хүүргэ дүүргэ хэмдэ. Колхознигууд ба колхозниданууд, МТС-үүд болон хүдэлмэрилэгшэд, шэн зоригтойгоор ажаллаха, таряа талханай, мүн хүдөө бусад кудыгурануудай найн ургаса хүлээжэбэ.

Аймагт колхознигууд, колхозниданууд, МТС-үүдэй ба совхозой хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Сталинда бэшгэ эльгөөхөө гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ сүм хүүргэ Октябрскэ социалистическэ революциин 30-дахи жэлэй ойдо дүүргэжэ уялга мүнөө өөдөлгөөнөө ресурсууд ба арга-боломжонуудыг тоолоод байхдаа, мүн түрүү колхозуудай үнэгэр жэшээгээр өнөөнөө урда тээ абанан уялгануудай таряа тусааха, гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ ноябрийн 7-до бэшгэ, декабрийн 10-да дүүргэжэ гэжэ шимдээбди. Энээнһээ гадна, МТС-үүдэй тракторнигуудай түсэбтэ дүүргэжэ, октябрийн 25 хүртэр түсэбтэ гадуур мүн 110 мянган пүүдһээ бага бэшгэ таряа тусааха уялга абанабди.

Аймагт колхознигууд, колхозниданууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалал мэрэгжэлтэдэй суглаанууд дэгуур зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаба.

УЯЛГА

Аймагт колхознигууд колхозниданууд МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалал мэрэгжэлтэд аравуудай инаг вожд нүхэр Сталинда бэшгэ эльгөөхөө гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ сүм хүүргэ Октябрскэ социалистическэ революциин 30-дахи жэлэй ойдо дүүргэжэ гэдэн уялга абанан мүнөө өөдөлгөөнөө ресурсууд ба арга-боломжонуудыг тоолоод байхдаа, мүн түрүү колхозуудай үнэгэр жэшээгээр өнөөнөө урда тээ абанан уялгануудай таряа тусааха, гүрэндэ таряа тусааха жэлэй түсэбтэ ноябрийн 7-до бэшгэ, декабрийн 10-да дүүргэжэ гэжэ шимдээбди. Энээнһээ гадна, МТС-үүдэй тракторнигуудай түсэбтэ дүүргэжэ, октябрийн 25 хүртэр түсэбтэ гадуур мүн 110 мянган пүүдһээ бага бэшгэ таряа тусааха уялга абанабди.

Аймагт колхознигууд, колхозниданууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалал мэрэгжэлтэдэй суглаанууд дэгуур зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаба.

Колхозной түрүү звено

Мүн бэшгэ участогудайн таряан баһал найн ургаса үгээн байна. Таряахуряалгын үедэ жаткын машинистууд Д. Дашинев, В. Очиров, таряа боогшод Ц. Банрова, Ц. Дарнева ба бусад түрүү ажаллаара тусгаар илгаржа, вэшо сөө эрхилмэһэн байха юм. Мүнөө тус вэшо таряагаа сохижо байшай.

Баа дахин бичурынхид тухай

Эндэхи колхозууд таряа гээхэ ябадалаа үшөө үргэлжэлүүлээр

Бичурын аймагт олонхи колхозууд 25-30 колхоз гү, али гектар бүридэ 200 килограмм таряа тусааха байха юм. Мүн харгын захалж таяае халаагүй дээрхэнь, тэргэн мөөрлэ гү, али мөөршэй түрүүшэ үлтирхэ эхэжэн таряан ургилжэ. Тээд, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Коробеник бичиглэр Рязуавс гэшл д эдэ шэнээн таряанай үрлэтэ гээлтэдэ орожо байһыг мэдэжэ байгааг өнөөдөр усадха талаар ямаршэ хэмжээ абанагүй.

Мүн өнө колхозой комбайнер Поляков хоёр комбайнһаа бүрлэйн аргатаар хуряахадэ таряа хэр гэдэн. Бааа нүгөө комбайнер Александров найнхан таряа хадаха зуураа, колхозуудынь тана хуряажа, квадратна метр гадарга 40—50 колхоз гү, али гектар бүридэ 3—4 центнер таряа гээдэг байха юм.

Договскийн нэрэмжэтэ колхоз аймагт сүүрү гээхэ тоолодог аад, таряа сохилто, гүрэндэ тусаалгыг муугаар эмхидхэжэ, августонко гүрэнгээ мүнш 50 процент хүүргэжэ. Гадна энэ колхоз таряа хуряажа, сомхотоо орошо таряа эхээр гээдэг ба сомхотуудай нүүрүнүүдэ яама ялха гаргажа, үнөө бороогой болоо хаа болхонээр гутаха аюудад хуряаһан байла.

Энэ эрхэн таряагаа шөгөшөө гээлтэгүйгээр, сэг болзортонь хуряажа абаха шилгэнчэ вэжэеа зарим колхозуудынь мэрэгжэ байна. Бага-Буналейн МТС-тэ харьяата колхозууд таряанай үшөө «хүхэ» комбайнһаа байха юрцын машинистаршэ хуряажа аргагүй гэдэн шилгэжэ барьад, полцоо эхээр хожомдожо гадарга байла. Энэ колхозууд хуряахадэ ахид өшөө байхалаа хүдэлмэриг найнгар эмхидхэжэ шалаггүй. Бүхэ аймагаа гээлтэнь татажа байха юм. Гадна, эндэхи өрөөн таряагаа гээлтэгүйгээр хуряажа. Ж. Шахматов.

Рогожиной нэрэмжэтэ колхозой түрүүшэ М. Коробеника таряанай талмайг бүрэлдүүлжэ халажа, комбайндэ харгын гаргажа зуураа, квадратна метр бүхэдэ хуряагдахит гээжэ эхээр найдан байгаа. Тээд, хүдэлтэйгээр хүлээхэн комбайн нерын машинаа поли дээр гаргабанһаа хойшо үргэлжэ эбдэжэ, колхоздо туһа хурхын орондо, харин түбэг тохойл дуудхан байха юм.

Ушарын хадаа таряа хуряалгада ороһон хойшо Будаев хүдэлмэригдэ харюусалгагүйгээр хандажа, хэдэн үжэр соо оройдоо 3,3 га хуряанан мүртөө таряа талха тон эхээр тээхэн байба. Колхозой таряа хайра гэмгүйгөөр тээжэ абанан комбайнер Будаевта правлениин аугһөө хэдэн удаа хуралдажа, эрхэн шанарай эрлэтэ хэрлэн байгаа. Гэбшье, Будаев болбол үшөө өхэ таряа гээдэг болоһон байха юм.

Голодоно гарганан комбайнер хүдэлмэригөө гаргадаба

«Манай ажал» колхоз мүнөө жэлдэ недолонхойһоо хуряагүй найн таряа ургуулаа. Тийн, тус колхозой гөшүүгэр шэнэ ургасаяа хорлоот гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэнгэйгөө болзороо урид тоосолон түлөө бүхэ хүсөөрөө тэмсэжэ байха юм. Үндэр ургасын түлөө үдэр хүнгүй тэмсэжэ байһан энэ артелиин колхознигууд ба колхозниданууд өндэ хүдэлмэрилэхэ Хэжэнгын МТС-эй комбайнер Будаев гөшөөдэ горьтойхон талмайн ургаса

хуряагдахит гээжэ эхээр найдан байгаа. Тээд, хүдэлтэйгээр хүлээхэн комбайн нерын машинаа поли дээр гаргабанһаа хойшо үргэлжэ эбдэжэ, колхоздо туһа хурхын орондо, харин түбэг тохойл дуудхан байха юм.

Таряа хайра гэмгүйгөөр тээжэ абанан комбайнер Будаевта правлениин аугһөө хэдэн удаа хуралдажа, эрхэн шанарай эрлэтэ хэрлэн байгаа. Гэбшье, Будаев болбол үшөө өхэ таряа гээдэг болоһон байха юм.

ЮУ ХЭДЭГ КОМБАЙНЕРНУУД БЭ?

Ургаса хуряалгын өхилхөөн хойшо Хамнигадайн машин-тракторна станциин 6 комбайн оройдоо 67 га таряа хуряанан байха юм. «Баян булаг» колхоздо хүдэлмэрилэгшэ комбайнер Бадаев аяар 14 үдэрэй турша соо мүнш 10 га хуряанан

байла. Тэрэшлэн «Заря», «Пограичник», «Вперёд», Кагановичин нэрэмжэтэ колхозуудта комбайнаар оройдоо 20-23 гектар таряан хуряаглан байха юм.

мүнөө бүтээгээгүй байһан Хамнигадайн МТС-эй комбайнерууд юу хэжэ байдаг, үдэрөө яаж үнэгэрлэг гээшэ? гэжэ тус МТС-эй дирекши ба партийна организациһаа сөхө асуугдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагт Гельманой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь СССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр Данзанов хойшон Д. Чимиговтай хөөрөлдөжэ байна.

БАРГАЖАНАЙХИД ГҮНЗЭГЫ ТАНАЛДАЛТАЙ

Мүнөө жэлдэ Баргажанай аймагт колхозууд элбэг дэлбэг талха таряа ургуулаа. Төрлөхэ августын тэнгээр хүсэд элбэгшэд, томо тэнгээр орооһоо даажэ ядан гангажа байгаа нан. Байнголой сомоной Калинин, Карл Марксын, Энгельсын, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозууд плангаа найн таряа ургуулан байха юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой таряалангай зарим участогай ба бүридһээ 30-һаа дээшэ центнер хуряагдахаар хараалагдаана.

Гэбшье, олонхи колхозууд нимэ найн таряа ургуулан аад, хуряалгыг хожомдожо эхилээд, илээдэгүй өхэ таряа гээлтэдэ оруулахаа гадна, таряа хуряалга, тусаалгын августонко графиге эбдэжэ байла. Жэшээлхэдэ, эндэхэ колхозууд графигай өнөөр сентябрийн 5 болтор 6700 га хуряаха аад, мүнш 1722 гектар, тэрэнэй тоото оройдоо 79 гектарын комбайнаар хуряалга. 1500 гектарай таряа болон, 372 гектарай таряа сомоһон, 315 гектарай таряа сохонһон байха юм. Ворошиловой, Калинин, Энгельсын, Карл Марксын, Чкаловэй нэрэмжэтэ колхозууд ургаса хуряалгыг эхээр гээдэжэ эхилэн дээршээ, гүнзэгы талалдада ороһон.

на организациин секретарһаа эхилээд, таряанажалдай бригадын бригадир хуряагэ таряанай гээлтэдэй ямаршэ тэмсэхэнгүй, харин гэрээ байдаг заншалтай.

Ворошиловой нэрэмжэтэ колхоз (правленинь түрүүлэгшэ нүхэр Расповен) таряалангаа августын 17—18-да элбэгшэ бэшгэ, хуряалгыг августын 24-дэ эхилээд, 6 жалтын орондо оройдоо 2 жалта, 125 ай орондо 25 хувиень гаргабан байха юм. Энэ жаг заршамай нулаар табигланай эсэтэ колхознигууд үгэсөөгүр хүдэлмэригдөө орой гараад, эртэ

Тэрэшлэн хуряалгыг олон хоногоо хожомдуулжа, аяар августын 27-до эхилэн Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз эхээр гээгдэжэ ябана. Гадна, энэ оройно таряа гээлтэ хорлоотоо огуулан баһаманууд үзэжэнэ. Колхозой машинистууд Д. Занаев, А. Урбасов гэшлэ машиниста мөөрөөр орошо таряа гэмгүйгөөр дагуулахаа гадна, н гэ квадратна метр гадарга аяар 50—60 колхоз гээдэг байха юм. Мүн таряа боогшолыг гадарга тачууршэ, халхууршегүй абага Галинэй зарим участогудын гектар бүридэ 3—4 центнер таряан гээдэг. Тээд, тус колхозой хүдэлмэрилэгшэд тус хайлбал, правлениин түрүүшэ, партийна

Ургаса хуряалгыг муугаар аюулажа байһан хадаа тус аймаг гүрэндэ таряа тусаалгаар гүнзэгы талалдада ороһон. Урда нара соо 2329 центнер таряа тусааха байһан аад, мүнш 1699 центнер таряаа августонко графигаа эбдээ. Гэхэтэй хамта, мүн таряа тусаалгын ябасада сентябрь соошье өөдтэй хувилагта болоогүй байхалаа гадна, зарим колхозуудынь бури дортоһон байха юм. Тэдэний гунда түбхын түрүүндэ Энгельсын, Калинин, Буденнын нэрэмжэтэ колхозууд ороһон.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУЛАЙ ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ЖАРЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ МЭЭЭН

1947 оной сентябрьн 15.

Table with 2 columns: Аймагууд (Regions) and Жэлэй түсэбтэй дүүргэлтэ (үр центнер) (Percentage of annual yield in centners). Rows include Сэлэнгын, Түнхэнэй, Вяхтын, Закамнай, Баргажанай, Барбагатайн, Байкало-Кударын, Кабанский, Иволгин, Бичурын, Зэвлин, Прибайкальская, Торнин, Мухомоберей, Заиграйн, Ховин, Бударын, Куржманай, Ируунчин, Хэжэнгын.

Сэлэнгын, Түнхэнэй, Закамнай, Баргажанай, Икхтын, Байкало-Кударын, Зэвлин ба Иволгин аймагууд сентябрьн 3-дахы табан хоног соо гүрэндэ таряа тусааха даалгбарыг дүүргэжэ.

Хэжэнгын (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Шоболов, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Королес, Уломинзаг нүхэр Дашинев), Ируунчин (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Шиндэев, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шырэнжалов, Уломинзаг нүхэр Арданов), Куржманай (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Савжиницынов, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев, Уломинзаг нүхэр Быков), Заиграйн (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Сафонов, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мезенин, Уломинзаг нүхэр Павлович), Кударын (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Боркин, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Вагилевичев, Уломинзаг нүхэр Приворотникий), Ховин (ВПК(б)-тэй айкомой секретарь нүхэр Шаповалов, аймгүисэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шырендоржиев, Уломинзаг нүхэр Иволгаев) аймагууд таряа тусаалгыг тон хамгалгагүйгөөр аюулажа, графигаа талалдуулахаар.

Түсэбтөө гадуур таряа тусааха НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагт түрүү колхозууд ургаса хуряалгыг эхилэн түрүүшын үдэршэ хейшэ гүрэндэ таряа тусааха захалаа нан. Гүрэнгэйгөө болзороо урид тоосолон Загастайн сомоной Мологовой нэрэмжэтэ колхоз түсэбтөө гадуур гүрэндэ 360 пүүд таряа тусаагаа. «III Интернационал» колхоз сентябрьн 13-да гүрэндэ таряа тусааха жэлэйгээ түсэбтэ сүм дүүргэжэ нан байна. Энэ колхоз бэлдэхэдэ пунчит-дэ 1652 центнер таряа тусаагаа. Гадна, сентябрьн 22 хүртэр түсэбтөө гадуур олохон центнер таряа тусааха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатгаар дүүргэжэ байна.

Түсэбтөө гадуур таряа тусааха

Гэхэтэй хамта, мүн таряа тусаалгын ябасада сентябрь соошье өөдтэй хувилагта болоогүй байхалаа гадна, зарим колхозуудынь бури дортоһон байха юм. Тэдэний гунда түбхын түрүүндэ Энгельсын, Калинин, Буденнын нэрэмжэтэ колхозууд ороһон.

УЯЛГА

Мүнөө жэлдэ Баргажанай аймагт колхозууд элбэг дэлбэг талха таряа ургуулаа. Төрлөхэ августын тэнгээр хүсэд элбэгшэд, томо тэнгээр орооһоо даажэ ядан гангажа байгаа нан. Байнголой сомоной Калинин, Карл Марксын, Энгельсын, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозууд плангаа найн таряа ургуулан байха юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой таряалангай зарим участогай ба бүридһээ 30-һаа дээшэ центнер хуряагдахаар хараалагдаана.

Гэбшье, олонхи колхозууд нимэ найн таряа ургуулан аад, хуряалгыг хожомдожо эхилээд, илээдэгүй өхэ таряа гээлтэдэ оруулахаа гадна, таряа хуряалга, тусаалгын августонко графиге эбдэжэ байла. Жэшээлхэдэ, эндэхэ колхозууд графигай өнөөр сентябрийн 5 болтор 6700 га хуряаха аад, мүнш 1722 гектар, тэрэнэй тоото оройдоо 79 гектарын комбайнаар хуряалга. 1500 гектарай таряа болон, 372 гектарай таряа сомоһон, 315 гектарай таряа сохонһон байха юм. Ворошиловой, Калинин, Энгельсын, Карл Марксын, Чкаловэй нэрэмжэтэ колхозууд ургаса хуряалгыг эхээр гээдэжэ эхилэн дээршээ, гүнзэгы талалдада ороһон.

Реактивна хүдэлбэнэй теорини һуури табигша

(К. Э. Циолковскийн түрэнхөөр 90 жэл гүйсэхэнэй ойдо)

Авиация, ракета һинхүүлгын ба планетаны хоорондын харилсаанай талаар түүхтэй алаата ажал-ябуулалта Константин Эдуардович Циолковскийн нава нүгтлөөн 90 жэл болоной ой энэ сентябрин 17-до гүйсэбэ.

Төрөнэй ажал-ябуулган хаага Эсэгэ оройной ба бүхы дэлхэйн наукин хөгжэлдэ асаан етэ ухашанартай юм. 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахын хөгжөлөө болхохо ба хүжөөхэ табижалай түсэб тухай өөрингөө аялхал соо СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Вознесенский хэлхэдэ К. Э. Циолковский болбо мүнөө саг үеийн реактивна техникын үндэһа һууриин болохо үгэһэн реактивна хүтөлөөнэй теорие болбооруулжа, хилийн саала тэр энэ талаар али нэгэн шонж хэл хүдэлмэрин бин болохо абадалы уршижа шадаһан гайхамшагта эрдэмтэн ба боломжолон зохоогшо байһан юм гэжэ хэлэ һөн.

К. Э. Циолковский болбо Рязанска губерниин Спаска уездын Ивеевск гэжэ тосхондо, ой мотоной харуулгын бэлэ соо 1857 ондо түрөө һөн. 9 наһатый байкада хүндэ үбсэндэ нэрбэрдэжэ эхлэвэ хүлэи болон хээрһөө һуруулида һураха аргагүй болоһон байгаа. Тингээ өөрөө эрхэм номдо һуража ажалла. Боломжолон зохоогшо хэзэ абыасэ бэйгэтэй байһан һонор һөргөлжэ ба һонирхол эхэтэй төрө хүбүүн элдэб үгын приборнууды, станционудай ба машинануудай модельнууды хархалжа эхилбэ. Тэрэ хадаа түрүүшээр простохонуд ба саашаа болохо бүрнээ үдэм ороо түбэгтэйнууд юмнууды хэдгэ болбо. Элдэб номууд төрөнэй түһа-маршан боложо, тэдэ номууд соһоо физика, математика, механика, астроном болон бешэ бусад науқанудай үндэһа һууринууды оложо абаба.

Тингээ боломжолон зохоогшын эдир наһан болбо үсэд нэтрүү хүдэлмэри ба һураһал, номууд ба өөрөө хэһэн машинануудай хүндэ үгэһэн һөн. Һүүнээрһин К. Э. Циолковский Москва ошохо, өөрингөө эрдэмтэ дэһшөөүүлэ, хоёр жэл соо байгаа, нилээдгүй хэзэ юмэ мэхэдэ болошо шугаһа бусса һөн.

Нэгэ хэды сэг үнгөрөөд байхада Константин Эдуардович үсэдһэ һуруулин багыһын нэрэүргэ олохо эхэмэни ажалтаатайгаар үгөөд, Калужска губерниин Боровск городо баһаар томилдогон ошоло. Эндэ, тингээ һүүнээрһин Калужа городо баһалжа байһын хамта боломжолон зохоогшын ба наука хүдэлмэринэ таһалгарануудыг абуулна. Өөрингөө гол хүдэлмэринүды һинхэлгын реактивна аппарата ба металлическа дирижабльдэ зориулна.

К. Э. Циолковский болбо өөрингөө металлическа дирижаблин проекте түрүүлүн «Пепелинай» бин болохохо хэдэн элэ ур зоһоһон байха юм. Саашалда эрдэмтэ болбо агаарта тамаргалда зориуһан наука хүдэлмэринүды, тэрэ тоодо «Аэростат ба аэроплан», «Металлическа аэростат ба тэрэнэй апа туһа болон үлэмжэ һайн талын» гэһэн хүдэлмэри ба бусды х.б.үүнэһэн байна.

1894 ондо Циолковский болбо «Аэроплан гү, али шубуун түхэлт» машина

гэһэн хүдэлмэри хэблэһэн байна. Тэрэ хүдэлмэри соогоо шонжүүрээр эг агаарһаа хүндэ аад эр нилээдэ шадаха аппаратуудай саашанхи хөгжэлтэ гайхамшагта үнэн зүбөөр тайбарилан зааһан байха юм.

Төрөнэй хойто тэр 3 жэл үнгөрөөд байхада Циолковский болбо шонжэ наука болохо экспериментальна аэродинамикада өхи тайла һөн. Эрдэмтэ болбо өөрингөө квартирада һинхэлгын аппаратуудай модельнууды дархалаад, төрөнэй мүн эр өөрингөө боломжолон дархалан аэродинамическа труба соо шалган туршалад һөн. Тэрэ труба болбо Россия хамагай түрүүлмэхэ хөгжөлөн байгаа Модельнууды шалган турмалгы угал олонтэ хэһэнгээ һүүлээр агуухэ эрдэмтэ болбо теоретическэ тоболол дунлалтонууды хэзэ һөн. Тэрэ болбо 100 шахам элдэб ялзын модельнууды шалган туршаһанай һүүлээр модел бүрин дэгдэн һинхэхэ хүсөөһ ба туһан эсэргүүсэхэ шалат хэмжээһн тодорхойһон байха юм. Энэ үсэд н тэрүү хүдэлмэрингээ дунгуулы «Искусственаар бин болгоһон агаартай урагхал соо оруулагдһан бөлүгүды агаар хэр эсэргэ хархалаг ба» гэһэн статья соогоо тодорхойло төрөн Академи Наукин зүгөө һайшаал хүдэлмэрин байла. Энэ хүдэлмэрин авиашонно наукин хөгжэлтэдэ шонжэ замуды һажжэ, тэдэ замуударһын оройдой эрдэмтэд коло урагшаа даһһан ба гайхамшагта шонж шэрэ юмнууды бин болоһон байха юм.

1903 ондо К. Э. Циолковский «Наука шонжэлдэ» гэһэн журнал соо «Орбисонудай хоорондын талаа эайе реактивна приборнуудар шонжолонг» гэһэн өөрингөө математическа хүдэлмэринүды хэблэһэн. Тэрэн дотороо реактивна ашарадай эйн тодорхой теорини харууһан ба мүн ракетын маягаар хэдгэһэн аппаратууды хэрэглэн, көртөсөнүүд, хоорондын саала эайе шонжолхо агга-боломжын наука үндэһэ һууриин дэлхэй дээрэ хэһнээһн түрүүл бин болоһон байха юм. Эгэһнөө урда тэрэ зарим нэгэн хүнүүд наһада болон бусад планетонууды һинхэн ошохо туһаа хий хоһон дэмы хүсэлнууды жүрөөдөг байгаа. Зүбхэн э Циолковскийн дээрэ дурсагдһан хүдэлмэрини х.б.үүнэһэн тэрэ саһаа эхилжэ планетонууд хоорондын харилсаан тухай асуудал наука бусад шугаһа асуулануудай эргэһнжэ урагшаа тарһан байха юм.

Эд мтэ болбо реактивна хүдэлбэнэй асуудалуудта угал эхэ анхарал табижа, олох хүдэлмэринүды: «Космическа ракетна поездууд», «Реактивна аэроплан» ба бусды зоһоһон хамтуугаар хэдэ элдэб наука-фантастическа повестьнууды: «Чара дээрэ», «Газаар дэлхэйн газа тэр» ба бусды бэшһэн байна.

К. Э. Циолковский болбо бүхы наһаа, эрдэмтэ эрхээрһэй наука зориуһан байха юм. Өөрингөө боломжолон зоһоһон зүйлсүды бодото хөвгэ дээрэ бэсүдүмхэ эрдэмтэн хэды оролобоһо, хаанта практичество болбо тэрөнэй дурхалһууды урлша абадгүйгү тодоггүй байгаа. Гансал большевистскэ парти ба советскэ

засаг болбо өөрөө һураһан генеральна эрдэмтэн боломжолон зоһоһон гайхамшагтэ юмнууды еһотойгоор эсгэжэ, аша үртэ хүдэлмэрээ үргэлжэ үзүхэ бүхы арга боломжонууды эрдэмтэд түхөөрэн бэлэд тэжэ үгөө б.и.

Энэ талаар һонирхолтой тоонууды харуула болон. Хаанта засагай үсэд 48 жэлэй туршада наука ажал явуулахэ зуураа, К. Э. Циолковский болбо 50 шахам хүдэлмэринүды хэблүүлжэ, 80-аар хүдэлмэрин гараар бэшгэһн хөбэрээ үлөө һөн. Тэдэ советскэ засагай үсэд 17 жэлэй туршада ажаллаа зуураа, эрдэмтэ болбо аяар 150 номууд ба статьянууды хэблүүлжэ гарһан байха юм. Эдэ жэлүүдэй туршада бэшгэжэ, биднэдэ уг хүдэлмэри эрхөөһнүдэй тэрэ аяар 450 хүрэһэн байна.

Пава бархынгаа урдаһаа, бүри хэбтэр болбо байгаа, Константин Эдуардович нүхэр Сталинда нимэ бэшгэ эльгэ гэз һэн:

«Москва. ВКП(б)-гэй ЦБ. Арадуудай вожд пүхөр Сталинда.

Хизааргүй сасэмэргэн вожд ба бүхы ажалһан арадуудай хапи, нүхэр Сталин! Өөрингөө ажаллаууд хун түрэлтэни бага ээргыһе һаань, урлшань даһуулахэ бүхы наһан соогоо бин оролобо. Революциин урда төр миний хүсэл оролобо гэжэжэ шадахагүй байгаа. Өөрөө һураһан миний ажалы гансал Октябрь һайшаан дэмжэжэ өдөһн үггөө, гансал советскэ засаг, Ленин-Сталинэй парти намда еһотой туһаламжа үзүүлэе. Намидэ арад зоний хүндлэжэ байһы мэхэрхэжэ, үбсэндэ барилдад байһан мүртөө хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлжэ хүсэ шонжэтэй болодо байгаа. Тэд мүнөө эхилһэн хэргэ-гемийн үбшн үзүүрүхэдэ болодо байна.

Авиациян, ракета һинхүүлгын болон планетонууд хоорондын харилсаанай талаар өөрингөө бүхы хүдэлмэринүды хун түрэлтэни бага ээргыһе һаань, урлшань даһуулахэ бүхы наһан соогоо бин оролобо. Революциин урда төр миний хүсэл оролобо гэжэжэ шадахагүй байгаа. Өөрөө һураһан миний ажалы гансал Октябрь һайшаан дэмжэжэ өдөһн үггөө, гансал советскэ засаг, Ленин-Сталинэй парти намда еһотой туһаламжа үзүүлэе. Намидэ арад зоний хүндлэжэ байһы мэхэрхэжэ, үбсэндэ барилдад байһан мүртөө хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлжэ хүсэ шонжэтэй болодо байгаа. Тэд мүнөө эхилһэн хэргэ-гемийн үбшн үзүүрүхэдэ болодо байна.

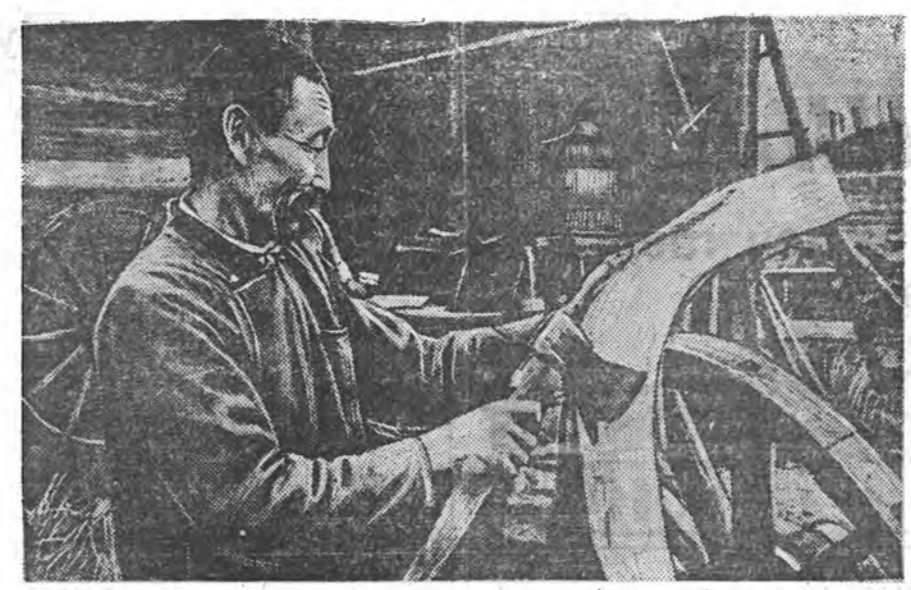
1935 оной сентябрийн 13».

К. Э. Циолковский болбо 1935 оной сентябрийн 19-дэ, 79-дэхи наһадаа Калужск нүгшлэн байла. Эрдэмтэн нүгшлэнэй хойно уг дэмжан үлэһон төрөнэй асари эхэ наука хүдэлмэрини парти нягтаар шонжолонг, төрөнэй идеянууды бодото хэрэг дээрэ хойно хойноһоо бэсүдүмхэжэ байна. Һүүлэй жэлүүдэдэ туһалаһан ракетнэ техникын амжалтанууды: «Катюшанууд» гэжэ гварискэ минометууды ба реактивна самолетууды абад үзэхэдэ өли болоно.

Бусад ороһуудһаа хамаһаань түрүүлэн малай ороңо реактивна хүдэлбэнэй хүсэтэ идеянууд түржэ, дэмжэгдэжэ, бодотроо бэсүдүмхэһэн байха юм.

Манай Эсэгэ оройной гениальна хүбүүн К. Э. Циолковскийн бэш бусад проектууд, тэрэ тоодо планетонууд хоорондын һинхэлгэнууд бодото хэрэг дээрэ бэсүдүмхэжэ тинимэһе хою бэшэ

И. инженер В. Лавренцо.

Түхтэрэй аймагай Кару Марксын һармжэтэ колхозой модотой дархан Тарша Шалдангэ гэгшэ колхозой тогтоһонһоо хойно хого таһалгаранууд хүдэлмэринжэ, колхозой тэргэ шэрга ба бусад хэрэгсэлүүды һайнаар хэрхэлдэг байна. Тинимэһэ Тарша үбсн колхоздо тон хүндтэй дарханһин болонхой. Нормодо ходо үзүүлэн хүүргэ дэг ба хэһэн хүдэлмэрини шанар һайн байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пүхэр Шалдангэ тэргын мөөри дархалжа байна. С. Доржиевай фото.

Үрэдэһэн соо 50 центнер

Энэ жлэдэ б'ян уггасэ колхозой үбсэдэ баруулиа. Колхоз й харууһан А. Фетов хэды үндэр наһатый (79 наһат) болоһон. Гүрэндэ тушаагдаха тарһаа хилдэхэдэ, үрэдэһэн соо 50 центнер гараараа ха жа с'бэртэнэ Вачуын аймагай «Р. Гозин» колхозо и аглени энэ үбсэдэ хэһэн үзэхэдэ нилэ түүлөө оалсхалан хүргэбэ.

Финансова эдэбхитэдэй хүдэлмэри

Топин аймагай финансын таһагай эдэбхитэдэ мунгэн зөөрини талаар абууһа (нажа) байгаа хамжаа-ябууланууд эдэбхитэйгээр хабадалса. Промкомбинатай бүхалгэр Дюиничников, финансова эдэбхитэн Яковский гэгшэд аймагай финансийн таһагай далагабарар аймагай өмхэй-зургаануудай финансва ба штатна дисциплинэһууд хэзэ зүбөө эһэн хинжага байһанын шалгажа үзэхэд, энэ шалгалтын ашаар финансова хүдэлмэридэ

байһан хүтүү шонжлууд алдүүрэгдэжэ, захаруунагдаба.

Мүнөө үсэдэ Төрини аймагай финансын таһаг 58 эдэбхитэдэ шалан олоо. Тэднэрэй дунда эрчим колхознигууд ба колхознипанууд, дүршэтэй тоосооний хүдэлмэрингээ, баһанар ба бусад бин. Энэ эдэбхитэд болбо бюджетно-финансова хүдэлмэрини һайжарууджа абадцань таһагта эхэхэм туһаламжа үзүүлнэ.

Н. Сидын.

Медицинскэ туһаламжа

Тарша хуралтын үсэд колхознигууды өмхөгшын талаар хангахын тула Курумканай аймагай өлүрне хамгаалха таһаг эхэхэн хүдэлмэри абуулаба.

Энэ аймагта тусгай участогууд болгохо хураһалга, тэрэһэн бүхэлэ-бүхэлэ нүхүд ба фельдшернүүды алууһа. Жашэхэдэ: Дыржээй сомоний Ленинын ба Сталинэй һармжэтэ колхознуудай тусгай стануудта врач Тагарникэ-

ва, «Зорик» ба Барханай сомоний Моточной һармжэтэ колхознигуудта врач Барасов, Могойтын «Зоготэргой» пунктын дэргэдэхи колхознигуудта врач Тешников ба бусад гараба. Мүнөө тус аймагай колхознуудай тусгай станууд дэгүүр 4 врач, 4 фельдшерүүд хураһа-мэридэ байна. Эдэвэр тогтоһонһон бол-зороо һедэй бүхэнэ тусгай стануудта врач Тагарникэ-

Болб сон түхэлтэй байдлай түлөө тэмсэнэгүй

Город тосхонууды болбосон түхэлтэй болгохо туһаа манай парти ба правительство эхэхэн анхарал хандуудат гэһн. Тэдэ, хоринихидэй туһаа нушье мэх хэгүй шонжэ дүжин байла һуудалһын гайхалтай. Мүнөө тус аймагай центрын уллануудар машинаар гарынхн тэгүэй шабар шабжа болоһонхой. Гаһа аймагай бүхы центэр дээрэ нэгэһн таримал ходо олохогүйт.

Мун электростанция харууһа муутай байһан дээрһээ мүнөө засагай байлалда оройһон, һаналжа үмхиржэ байлаг. Тэрэһэн, колхозой мэхэдэ байлаг башыһы саг үргэлжэ хүдэлмэридэгүй юм.

Энэ бүтээгэ хуүү хүнүнүүды усагхан тула тэндэхи аймгүйсэдмо бодото анхарал хандуулахэ еһотой гэжэ һануу-лагдана.

А. Татаринов.

Зүүн Европын ороноудтахи демократи реакци хоерой хоорондохии тэмсэл

(«Новое время» журнал, № 35, 1947 оной августын 21)

Һүүлэй үсэд Зүүн Европын хэд-х дөп ороноуд Холбоото Штадуудай ба Английн үгэһэн сэхэр ба хэтэрхэйгээр хэд һон дипломатическа хамалтада дахин дайрагдаһан байна.

Венгрия болон һунгуулин хэрэгтэ хари туһалһа хабадаһан ороһодо абадцань тон таагүй ба болоһонгүй байһанһин аһи тодо байһыһе һаань, тэдэһэр болбо һунгуулиннь комиссионуудай хүдэлмэрини өөһөнһнөө һинхэлтэ доро абаатар аашалһан байха юм. Болгария американска болон англиска правительствонуудай г'вөөһнээһэн болбо арадта эсэргүү хэлсэ хэһэн Никола Петковай группын хэрэгтэ харжа байһан, арадай судай һинхэлдэрэ гаргалдһан хабадаһанһы һөжөдэг. Арадта ба гүрөндэ эсэргүү айхбатар хүндэ хүшэр абууланууды хөжэ байһанһа өлөрүүлдэ, тарагдһан национал-парламентска партиин толгойлошондө харюусалгада хаб'дуудһан румыска засагтүдэ һаһа эл тинимэруүд ашалан-төһүд үзүүлдэгдэн байна. Тинимэ ёһоор, Зүүн Европын гүрнүүдэй хөрүгүдта урлалгүй харин ошкунуудай хабаалсаһан зүйлсүдын хэдаа гүдүд ороноудай конституциин үндэһнөөр тэрэнэй правительствонуудай өөһөнһн бэримһэн һинхэхэ эгэл доторойл үдэгтай соһитһинүүд болоно.

Умардгүй юү? Зүүн Европоһоо дэлэй олоһонһуудар таһалдаһанх мөрөө Холбоото Штадуудай Никарагуа гү, Бүгд Паламатда ээрхэхэн шөгөөрөө, Зүүн Европын ороноудай дотоһон хэрэгүүдтэ юүгү хабадалсаһан? Гар доторхи хэрэгүүдтэһин нилэ эхэр алажа байһон болоһо һаань, англиска правительство зүүн европодохой ороноудай дотоһон политическэ ажабайдала

юүдэ нимэ эхэ анхарала табиһаб? Английска прессэ болбо Венгрия Европодохи бус дэмжэй орой бэшэ, харин англиска графствонуудай нэгэншн, нэтэр тооложо, венгерскэ һунгалтанууд туһаа «һангажа эобоний» байһан туһаламжа юүдэ нилэ шууа гарганаб?

Англиска ба американска официална ороноуд болон тэдэй үгэһн дуншуугүй дүүргэдэ пропандацин аппаратууд тэдэ бүхы абууланууды тайбарилхадэ демократини хүжөөлгө туһалда анхарала табиһан ба арадуудай эрхэ-хүдэ туһалда эдгээр оронодо гар-галда Х'бэртэйгээр тайбарилна. Илгэ тайбарыар бээ даламал, тэддээр Зүүн Европодохи шонжэ, бодотроо демократическа хууин журамнууд эсэргүү хардыга гүжэрдэһин кампани дунгай-шуураатайгаар эхмэхэ эхилэ. Хэб'лээр ба эфирээр абуулагдала байгаа эдэ бүхы артиллерийскэ бэлэдлэй үг зорилгоһ юүб гэхэдэ, тэдэ ороноудай хэрэгүүдтэ хабадалсаһан тула харгыһаа сээрлэхэ гэгэн ушартай юм. Үзэгч дээр) англи-американска оронодоһууд бодото демократини дэмжэһнжэ ябалтаа заалһанаршы шөг-дүүлэгдэнгүйһнүү.

Хэһи һөөр, американска болон англин хэ засагууд хаһаа демократини хүдэлөөр гэнхэжэ, хэһэн зуугаад демократическэ буулан алажа, турмэ яһон ороноудта ямаршэ эсэмгүй хэдэн ялал-сал г'ржачиннууды хоһоор хаһажа байһан трессек монро-фашистичкэй һаһаа шөгүлдэ байха юм. Англискэ

правительство болбо погрнүүды заһа-шалжа доромжолон байһан туһаань, профсоюзнууды хамжаа гү, али хөр мильион гүрнэй албахангадай «лей-альностине шалгаха» гэжэ мэтээр ба-һажа байһан туһаань Вашингтондо лото алыгэнгүй хам. Демократини түлөө англи-американска тэмсэлдэ ха-һа демократическа ороноудай хуулине сүүдэр тон хүндэ абуулануудай түлөө хэһэгдэн, демократини дайсаудай хэрэг туһаа үгэ гаргахалар эдэ хүдэлмэ, эхмэдэһн һөжөтэй юм. Англиска ба американска дипломатууд болбо арадта эсэргүү хэлсэбэ х'гшэһы, урас-шошондын реакциин хүлэһнжэһы ар-һалда һайндурнай коллегия боложо, Европын хэдон ороноудта үзэгдэнэ.

Англин ба Холбоото Штадуудай зон-хилоһно кругуудай зүгөө демократини хамгаалха тухай шуураһини нүдэ бүгдһон эр угтан унаар гэһн. Харин Зүүн Европодохи ороноуд бодото демократическа хүтжэлгын замаар холэ урагшаа даһһан дээрһөө урлалгүйгээр сэрэ зүһнэй үггэр харин зүһнэл-нхтэ үнэтэ һургаал үүжэ шадахар байна.

Советскэ Армииин сүлөөлгөнэйһн Вулгарей Зүүн Европын ороноудта түрэн гарһан демократическа хууин журам-нууд боһонһон болзо соо бүтэжэһн ба арадай үргэн шитын дура зорч-хэ хэргэһн бодотоороо харуула-һа болоһон байна. Эдэ ороноудай оло-һини хаһаа дайһн Һүндэ ажаһаа һарган болгоһоороо баууи европийн зарим гүрэнүүды хүсэхэ, бүри ходо үлэмж харһан байха юм. Эйнэ гөрө-хэй ба дөрөһин арад-нигэ эблэб-гү-чөнөө хүчэрлэһн ябалда туһаа өһн-дүнөө дура зорыһы сүлөөлгөөр хэ-

нацуулай органоудта

аггэһа саг блөгэй зүһнөө эдэ ороноуды шалжа гэгэн хэдэгдэнгүй гары дээрһээ харин зүһнөө хабар бэшэ байһанһин алыһе һаан болохо асуудалаар уртай нотэ шөгдөнэ.

Мүнөө-эй оршон байда практика хадаа төрөниин үгэ амыршы туһа асархагүй, и хэһэн таһаруула байна. Фа ба неопраһистнууды өөһөрөгүи политика дээрэ яһадаг ба «де-мократини» гаршг хэһиһы эрхөөлүдэгүй. Тинимэ дээрһөө Ва агентнуудайһаа хүлөө алданы эрхүүдэһн американска ба республичануудай хөрөө бусад һаһинь дамжаггүй. Гэхэтэй суверенитэ гүрэнүүдэй хуули абуулануудынь демократическэ цөһүүды заһагаруулагтын төһ шөгжэл хэһи үсэд ухадань харжа байна гэһнб? Зүүн Европын ороноудта демократическа хуули журамнууд шадһн бүхэжүүлхын ба үгэһн тэмсэһини туһалаа бидэ түдэ ороноудай арадуудай дэлэй эрлэгүүдһөө тодорно. Демократини гүрэнүүдэй хатуу шанга эсэргүүсүтгэтэй туһаламжа. Гитлеровскэ эсэмэлгэһнэй дэлчүүтэ һаа хаһан, эдэ ороноудай сүлөөс дуратай аратууд хаһаа М. С. И. — «Холбоото Шта-дуудта хэгдөн» гэжэ бэшгэһиһн мүртөө, шонжэ буулта уруу баһа хү-зүгүе хэзэ дууагүй байта. Зүүн Евро-подохи ороноудай бээ дэлхэй политикэ, өһөдһинтөө суверенитэ ба сүлөө саһин хамгаалха гэгэн тэдгэй өл-төһо эһөһөгшн—эзэ өтө хаһаа Англи ба Холбоото Штадуудай зонхилоһно кү-чүлгэй тэгэнтэ хаһаа гүтэн тэсэггүй байһанһин шалгаран болоно. Эһэнгэ эрһэн шонж демократини ороноуд ту-һал тэгэнтэ таһалгаранһаа хангал-танууд гарана. Эһэн дээрһээ нөгд мэтэ

нацуулай органоудта аггэһа

саг блөгэй зүһнөө эдэ ороноуды шалжа гэгэн хэдэгдэнгүй гары дээрһээ харин зүһнөө хабар бэшэ байһанһин алыһе һаан болохо асуудалаар уртай нотэ шөгдөнэ.

Мүнөө-эй оршон байда практика хадаа төрөниин үгэ амыршы туһа асархагүй, и хэһэн таһаруула байна. Фа ба неопраһистнууды өөһөрөгүи политика дээрэ яһадаг ба «де-мократини» гаршг хэһиһы эрхөөлүдэгүй. Тинимэ дээрһөө Ва агентнуудайһаа хүлөө алданы эрхүүдэһн американска ба республичануудай хөрөө бусад һаһинь дамжаггүй. Гэхэтэй суверенитэ гүрэнүүдэй хуули абуулануудынь демократическэ цөһүүды заһагаруулагтын төһ шөгжэл хэһи үсэд ухадань харжа байна гэһнб? Зүүн Европын ороноудта демократическа хуули журамнууд шадһн бүхэжүүлхын ба үгэһн тэмсэһини туһалаа бидэ түдэ ороноудай арадуудай дэлэй эрлэгүүдһөө тодорно. Демократини гүрэнүүдэй хатуу шанга эсэргүүсүтгэтэй туһаламжа. Гитлеровскэ эсэмэлгэһнэй дэлчүүтэ һаа хаһан, эдэ ороноудай сүлөөс дуратай аратууд хаһаа М. С. И. — «Холбоото Шта-дуудта хэгдөн» гэжэ бэшгэһиһн мүртөө, шонжэ буулта уруу баһа хү-зүгүе хэзэ дууагүй байта. Зүүн Евро-подохи ороноудай бээ дэлхэй политикэ, өһөдһинтөө суверенитэ ба сүлөө саһин хамгаалха гэгэн тэдгэй өл-төһо эһөһөгшн—эзэ өтө хаһаа Англи ба Холбоото Штадуудай зонхилоһно кү-чүлгэй тэгэнтэ хаһаа гүтэн тэсэггүй байһанһин шалгаран болоно. Эһэнгэ эрһэн шонж демократини ороноуд ту-һал тэгэнтэ таһалгаранһаа хангал-танууд гарана. Эһэн дээрһээ нөгд мэтэ

Убэлдэ бэлдэхэлы ш

Убэлдэ бэлдэхэлы ш үзэлгэ

Байгша сентябрина 12 һоо Г. паровозо дөһдо убэлдэ бэлдэг-тан үзэлгэ эхлэб. Паровозо й ригийн цехүүдэй хүдэлмэрини хөг доһотонһууды гүрнэй ш үзэлгэдэ болон болгобэ.

Мун полтөһнө са автопелкы й розлетротрубный цехүүд үдэр бэлдэһнэй паспорт абабэд

Харюусалгата режиссёр Д. Д. ЛУБ...